

ÇOCUKLARIMIZ VE EŞLERİMİZ BİZE EMANETTİR*

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْتَفِرُونَ

“Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de O’nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için elbette ibretler vardır.”¹

Toplumunu oluşturan temel yapı ailedir. Aile; kişinin huzur bulduğu bir ortam, neslin devamı için bir vesile, kişiyi çeşitli kötülüklerden koruyan bir araçtır.

Ailenin huzur ve mutluluğu, toplumun huzur ve mutluluğu demektir. Aile mutluluğunun sağlanması, eşlerin ve diğer aile fertlerinin birbirlerine sevgi, saygı ve hoşgörü çerçevesinde davranmaları ile mümkündür. Acısıyla, tatlısıyla bir ömür boyu beraber hayat sürecek eşlerin dostluğa, karşılıklı sevgi ve saygıya herkesten daha çok ihtiyaçları olduğu açıktır. Nitekim okuduğumuz ayet-i kerimede de belirtilen “*Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için eşler yarattık...*” şeklindeki ifade, eşlerin yaratılış amacını açıklamakta, dolayısıyla insanın eşini kendisiyle huzur ve mutluluk bulacağı varlık olarak görmesini telkin etmektedir. Şu halde aile hayatında mutluluğun ön şartı eşlerin böyle bir bakış açısına sahip olmalarıdır.

Yakın zamana kadar birbirlerini tanımayan iki ayrı cinsin çok güçlü bağlarla birbirine bağlanması, temelinde iffet anlayışı bulunan, karşılıklı güven ve sevgi duygularıyla geliştirilen bir aile kurumunun bina edilmesi, yüce Allah’ın insanlığa en büyük lütuflarındandır. Ayette ifade buyurulduğu üzere iyi düşünen kimseler için bundan çıkarılacak önemli dersler vardır.

Kâinatın temeli sevgi üzerine kuruludur. Sevgi, aile mutluluğunu besleyen ana kaynaktır. Bu kaynağın tıkanması durumunda aile saadeti de tehlikeye girer. Nitekim Rabbimiz de evlilik hayatının gerekli şartlarından olan sevgiyi, kalplerin kaynaşmasına vesile kılmaktadır. Zira Kur’an’da belirtildiği gibi kalplerin kaynaşması ancak Allah’ın dilemesiyle olur. Eşlerin davranışları kalplerin kaynaşması için bir vasıta olmalıdır. Bunu başarabilen eşler, ruh ve beden sağlığı açısından da şanslılardır.

Sürekli didişme içinde olan eşler ise bu ön şartı yerine getirmediğinden aralarındaki muhabbet azalmaya, kalp birlikteliği kaybolmaya başlar, boşanarak aile hayatını yıkmasalar dahi psikolojik sıkıntılara maruz kalıp sağlıklarını kaybedebilirler.

Bu nedenle eşler birbirlerine verdikleri değer, sevgi ve saygıyla mutluluk ağacını dikmeli, çocuklar da bu mutluluğun meyveleri olmalıdır. Mutlu olmayan eşler, mutlu çocuklar yetiştiremezler.

Aileyi oluşturanlar, iki farklı ailede hayatı yaşamış iki farklı kişilik iken, aile oluşturma gereği olarak bir tekne de yoğrulmuşlardır. Eşlerin uyumlu olmaları, her konuda aynı fikirde olmaları sonucunu doğurmadığı gibi, her konuda aynı fikirde olmak da uyumlu bir hayatın tek sebebi değildir. Evlilikte de uyum şartı olan “bir ortak görüş, düşünüş, zevk ve değerlendirme alanı” vardır. Genel kabul gören konular dışında yoruma, tercihe ait konularda farklı görüşler hayata renk katar, değişiklik ve zenginlik getirir. Eşler arasında tartışma olabilir. Tartışmanın amacı üstün çıkmak değil, en doğru ve en makul olanı gerçekleştirmektir. Eşler arasında baskı değil ikna, çatışma değil uzlaşma, nefret değil sevgi, saldırı değil iletişim olmalıdır.

¹ Rûm, 30/21

Evlilik sevgiye açılan en geniş ve en ağır kapıdır. Sevgi, birbirini seven insanların eksik ve kusurlarını hissetmemesidir. Bu itibarla eşler birbirine hem dost, hem arkadaş, hem de sırdaş olmalıdır. Seven insanlar birbirlerine *seni seviyorum* demekten çekinmemeli, sevgide cömert, nefrette cimri olmalıdır. Sevgi ve saygı ile kurulan bu kutsal ocağın tütmesi için her türlü fedakârlıktan kaçınmamalı, birbirlerinin eksik ve kusurlarını değil iyi ve güzel yanlarını ön plana çıkarmalı, hayatı hürmet ve şefkat ekseninde paylaşmalıdır.

Unutmayalım ki, sevgi ve anlayış eksikliğinden geçimsizlik, geçimsizlikten ise kötü muamele ve şiddet doğabilmektedir. Özellikle evliliklerini sağlam temeller üzerine kuramamış veya evliliğin devamlılığı için ön şartları yerine getirememiş eşler arasındaki geçimsizlik, boşanmalara yol açmakta, çocuklar üzerinde de onarılmaz vasıfta menfi tesirler meydana getirmektedir.

وَاعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ

“Bilin ki mallarınız ve çoluk çocuğunuz birer deneme aracıdır. Allah katında ise büyük bir mükâfat vardır.”²

Dinimiz İslam şu beş değer korunmasına büyük önem vermiş, bu maksatla Kur’an’da ve Sünnet’te birçok hüküm, tâlimat ve tavsiyeye yer verilmiştir. Bu değerler hayat, din, mal, nesil ve akıldır. Mal ve nesil bir yandan korunması dinin hedefleri arasına girmiş değerlerdir, diğer yandan da müminler için imtihan araçlarıdır; müminler bu iki değerli varlıkla ilgili ödev ve sorumlulukları, bunlarla olan ilişkilerinin kulluklarına müspet veya menfi etkisi bakımlarından sınanacaklar ve sonunda bu nimetlerin hesabını vereceklerdir. Mal ve servetle ilgili ayetlerde bunların “dünya hayatının süsü”³ olduğu bildirilmiş, “müminleri, mal ve çocuklarının Allah’ı anmaktan alıkoymaması istenmiş”⁴, “eşlerin ve çocukların bir kısmının insana düşman olabileceği” gerçeği hatırlatılmış, bunun da bir imtihan aracı olduğu tekrarlanmıştır.⁵

Bu itibarla müminler Allah sevgisi ile servet ve evlât sevgisi arasında gerekli dengeyi kurmak, bunlara yönelik istek ve menfaatler ile Allah’ın emirleri çatıştığında O’na itaat etmek durumundadırlar. İnsanın servet ve evlâda düşkünlüğü bazen ilâhî emirlere uyma konusunda onu zor duruma düşürebilir ama her şeye rağmen Allah’a itaatte sebat edenler imtihanı kazanmış olacaklardır. Ayet-i kerimede de görüleceği üzere kişinin sahip olduğu bütün maddî manevî imkânlar ve bunlara duyulan bağlılık hissi, onun sınanması için var edilmiştir. Dünya hayatı, acı–tatlı birçok yönüyle, bizim ebedî âleme geçişimizi sağlayan bir köprüdür. Aynı zamanda bu hayat, birçok imtihanlarla doludur. İmtihan unsurlarından birisi sayılan çocukların ise, hayatımızda ayrı bir yeri vardır.

Çocuklar, göz aydınlığımız, sevincimiz, ümidimiz olup yaratıcımızın bizlere eşsiz bir armağanıdır. Onlar, dünya hayatının süsü, neşesi, yarınlarımızın mimarı ve imtihanımızdır.

Çocuklar, anne için bir imtihandır ki bu imtihan, hamilelik döneminin ilk günlerinden itibaren başlar. Hemen her anne, kendi ruh dünyasında çocuğun aldığı havada bile kendi hissesinin olduğu kanaatini taşır. Çünkü yediği bir lokma, içtiği bir yudum su ikisinin de gıdası olur. Sonraki dönemlerde onu, bazen sırtında, bazen kucağında çoğunlukla yine anne taşır. Uykusuz

² Enfâl, 8/28

³ Kehf, 18/46

⁴ Münâfikûn, 63/9

⁵ Tegâbûn, 64/14-15

kalır onun için. Her an, çocuğumun başına bir tehlike gelir, diye bin bir türlü endişe içinde yaşar.

Çocuk, Allah'ın bizlere vermiş olduğu bir emanettir. Şayet ona iyi bakar, terbiyesini iyi verir ve başkalarına faydalı olacak bir insan olarak yetiştirirsek; imtihanı kazanmış oluruz. Çünkü çocuk bugünün küçüğü, yarının büyüğüdür. Çocuk bir milletin geleceğidir. Çocuk yarınların teminatıdır, güvencesidir. Annelerin, babaların gelecekleri iyi ve faydalı çocuk yetiştirmeleri ile teminat altına alınır.

Ayrıca yüce dinimiz İslam, çocuklar hakkında anne–babaya güzel bir isim koyma, iyi bir eğitim verme ve vakti geldiğinde onun evlenmesine önderlik etme gibi önemli vazifeler yükler. Bu vazifelerin çok iyi idrak edilmesi gerekir. Çünkü bu vazifeler, bütün bir hayatı kuşatır. Onun için hekimlerin beşikteki çocuğa gıda takvimi uyguladıkları gibi, ana ve baba da çocuklarının yaş ve idrak seviyelerine göre hayat boyu eğitimlerine dikkat etmelidir.

Ayrıca çocuk, daima kendine ideal bir model edinme ihtiyacını hisseder. İşte ana–baba çocuğun model olarak seçtiği insanlardır. Zaten ileri yaşlarda kendi ailesinde aradığı ideal modeli bulamayan çocuk, dışa yönelir ki bu da ruh dünyasında çatışmalara sebep olur. Aradığı ideal modeli ailesinde bulan çocuk ise mutlu ve huzurlu bir hayat yaşar.

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا

“Onlar, ‘Ey Rabbimiz! Eşlerimizi ve çocuklarımızı bize göz aydınlığı kıl ve bizi Allah’a karşı gelmekten sakımanlara önder eyle’ diyenlerdir.”⁶

Dinimize göre dünyaya gelmelerine sebep olduğumuz her çocuk, aile için yeni bir mutluluk ve sevinç kaynağı olduğu kadar bize yeni sorumluluklar da getirir. İslamiyet bu hususta birinci derecede babayı sorumlu tutar.⁷ Anne de bu sorumluluğa ortaktır.

Elbette biz Rahman'ın kulları da “göz aydınlığımız olacak eşlerimizin ve nesillerimizin” olmasını arzu ederiz. Bunun gereği olarak da eş ve çocuklarımızın da kendimiz gibi Rahman'ın yolunda olmasını çok önemseriz. Çünkü;

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ

“Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun...”⁸ emriyle bunlardan birinci derecede sorumlu olan bizleriz.

Şüphesiz sadece “kavli dua” etmekle yani dilimizle istemekle bunları elde etmemiz mümkün değildir. Bunun için karşılıklı sevgi ve saygıya dayalı mutlu bir aile yuvasının kurulması ve çocuklarımızın eğitim ve terbiyesi konusunda baştan itibaren uyulması gereken dinî ölçülere yani “fiilî duaya” da titizlikle uymamız gerekir.

Çocuklarımızın beslenme, barınma, giyim ve sağlık gibi maddî ve bedensel ihtiyaçlarını helal yollarla ve gücümüze göre en güzel şekilde karşılamamız başta gelen görevimizdir.

⁶ Furkân, 25/74

⁷ Tahrim, 66/6

⁸ Tahrim, 66/6

Çocuklarımıza sevgi ve şefkat göstermemiz, tahsil terbiye ve meslekî eğitimlerini yaptırılmamız da onların “Gözlerimizi aydınlatacak bir nesil” olmaları için çok önemlidir.

Bunları yaparken çocuklarımızın sadece maddi ihtiyaçlarını karşılamakla yetinmeyerek, ruhi ihtiyaçları olan dinî eğitim ve terbiyelerini de asla ihmal etmeyelim; küçük yaşlardan itibaren başlatacağımız iman, ibadet, ahlak ve sosyal terbiyeleriyle birlikte, haram-helal, günah-sevap şuurunu da geliştirelim.

Çocuklarımızın sevgiye, bizlerden göreceği iyi örneklerle ve açıklayıcı doğru bilgilere ihtiyaçları vardır. Özellikle dinî terbiye ve eğitimlerinde 12-15 yaşından önceki dönemde, ruh/beden gelişimlerini ve henüz dinen yükümlülük çağında olmadıklarını da göz önünde bulundurarak, eksik ve hatalarını korkutucu, ürkütücü, emredici ve dinimizden soğutucu şekilde değil, özendirici bir yolla gidermeliyiz.

Çocuklarımızın dinî inanç ve değerleri öğrenmesi, ihtiyaç duyduğu bütün ahlaki faziletleri, sosyal davranışları kazanması, ruh ve beden bakımından sağlıklı, ayrıca sanat ve hüner sahibi olabilmesi; yapılması gerekenleri “zamanında ve doğru şekilde” yapmamıza sıkı sıkıya bağlıdır. Unutmayalım ki “ağaç yaş iken eğilir”.

Bu görevlerimizi yerli yerinde ve zamanında yerine getirdiğimiz takdirde ciğer parelerimiz olan çocuklarımızın eğitim ve terbiyesini başarıya ulaştırabilir ve arkamızda bize göz aydınlığı, vatanımıza ve milletimize de yararlı bir nesil bırakabiliriz.

* Dr. Ömer MENEKŞE

* Mustafa GÜNEY